ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.7.2024
COM(2024) 513 final

2024/0172 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Ιταλία

2024/0172 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Ιταλία

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 126 παράγραφος 6,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της Ιταλίας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 126 της ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

2. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) βασίζεται στον στόχο για υγιή δημόσια οικονομικά ως μέσο ενίσχυσης των προϋποθέσεων σταθερότητας των τιμών και ισχυρής, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, βασισμένης σε χρηματοοικονομική σταθερότητα, υποστηρίζοντας με τον τρόπο αυτόν την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση.

3. Η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ) βάσει του άρθρου 126 της ΣΛΕΕ, όπως διευκρινίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος([1]) (που αποτελεί μέρος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης), προβλέπει τη λήψη απόφασης για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το πρωτόκολλο αριθ. 12 σχετικά με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη ΣΛΕΕ, περιλαμβάνει περαιτέρω διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 479/2009 του Συμβουλίου([2]) καθορίζει λεπτομερείς κανόνες και ορισμούς για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων. Το μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 30 Απριλίου 2024, περιλαμβάνει τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου. Η μεταρρύθμιση διατήρησε σε γενικές γραμμές αμετάβλητους τους κανόνες της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του ελλείμματος, ενώ για τα κράτη μέλη με δείκτη δημόσιου χρέους άνω του 60 % του ΑΕΠ η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του χρέους θα επικεντρωθεί σε αποκλίσεις από την πορεία των

([1]) ΕΕ L 209 της 2.8.1997, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30.
([2]) ΕΕ L 145 της 10.6.2009, σ. 1.

καθαρών δαπανών που θα καθοριστεί από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 βάσει των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων που θα υποβάλουν τα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν έχει ακόμη καθορίσει την πορεία των καθαρών δαπανών για την Ιταλία, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να αξιολογήσει τη συμμόρφωση με το κριτήριο του χρέους σύμφωνα με τους νέους κανόνες. Ως εκ τούτου, η παρούσα απόφαση του Συμβουλίου αφορά μόνο την υπέρβαση του λόγου του δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) σε σχέση με την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ, εάν η Επιτροπή κρίνει ότι σε κράτος μέλος υπάρχει ή μπορεί να εμφανισθεί υπερβολικό έλλειμμα, πρέπει να απευθύνει γνώμη στο εν λόγω κράτος μέλος και ενημερώνει σχετικά το Συμβούλιο. Με γνώμονα την έκθεσή της που εγκρίθηκε δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ και τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει υπερβολικό έλλειμμα στην Ιταλία. Ως εκ τούτου, στις 8 Ιουλίου 2024, η Επιτροπή απηύθυνε ανάλογη γνώμη στην Ιταλία και ενημέρωσε σχετικά το Συμβούλιο([3]).

5. Το άρθρο 126 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι το Συμβούλιο πρέπει να λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του οικείου κράτους μέλους προτού αποφασίσει μετά από συνολική εκτίμηση αν υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα. Στην περίπτωση της Ιταλίας, αυτή η συνολική εκτίμηση οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα.

6. Σύμφωνα με τα στοιχεία που επικυρώθηκαν από την Eurostat στις 22 Απριλίου 2024([4]), το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στην Ιταλία ανήλθε στο 7,4 % του ΑΕΠ το 2023 και το χρέος της γενικής κυβέρνησης ανήλθε στο 137,3 % του ΑΕΠ. Η έκθεση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ έκρινε ότι η υπέρβαση του ελλείμματος το 2023 σε σχέση με την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη δεν είναι έκτακτη, καθώς δεν προκύπτει ούτε από ασυνήθεις περιστάσεις ούτε από σοβαρή επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας κατά την έννοια του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Το 2023 το πραγματικό ΑΕΠ της Ιταλίας αυξήθηκε κατά 0,9 % του ΑΕΠ, μετά από αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,0 % το 2022. Ούτε η υπέρβαση της τιμής αναφοράς της Συνθήκης είναι προσωρινή, βάσει των εαρινών προβλέψεων 2024 της Επιτροπής, σύμφωνα με τις οποίες το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα παραμένει πάνω από το 3 % του ΑΕΠ το 2024 και το 2025. Εν κατακλείδι, το έλλειμμα το 2023 ήταν υψηλότερο και όχι πλησίον της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η υπέρβαση δεν θεωρείται έκτακτη, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ούτε προσωρινή. Ως εκ τούτου, το κριτήριο του ελλείμματος, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97, δεν πληρούται εκ πρώτης όψεως.

7. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2024, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ιταλίας προβλέπεται να ανέλθει στο 4,3 % του ΑΕΠ το 2024. Οι

([3]) Όλα τα έγγραφα σχετικά με τη ΔΥΕ για την Ιταλία είναι διαθέσιμα στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/closed-excessive-deficit-procedures/italy_el.

([4]) Eurostat - Δείκτες ευρώ, που δημοσιεύτηκαν στις 22 Απριλίου 2024. Βλέπε: https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-euro-indicators/w/2-22042024-AP.

εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής([5]) αναφέρουν έλλειμμα 4,4 % του ΑΕΠ, που είναι υψηλότερο και όχι πλησίον της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη.

8. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή επίσης προέβη σε ανάλυση όλων των σχετικών παραγόντων στην έκθεσή της δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με βάση το κριτήριο του ελλείμματος, εάν ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ υπερβαίνει την τιμή αναφοράς, οι σχετικοί παράγοντες λαμβάνονται υπόψη κατά το στάδιο μετά την έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ και πριν από τη λήψη της απόφασης για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος μόνο εάν —για να ληφθούν υπόψη οι σχετικοί παράγοντες— το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης παραμένει πλησίον της τιμής αναφοράς και η υπέρβαση της τιμής αυτής από αυτό είναι προσωρινή. Στην περίπτωση της Ιταλίας δεν πληρούται η διπλή προϋπόθεση. Κατά συνέπεια, οι σχετικοί παράγοντες δεν λαμβάνονται υπόψη κατά το στάδιο πριν από τη λήψη της παρούσας απόφασης.

9. Ενόψει της προθεσμίας της 20ής Σεπτεμβρίου 2024 για την υποβολή του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο σημειώνει ότι το επόμενο στάδιο της διαδικασίας, δηλαδή η σύσταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ σχετικά με τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος, θα λάβει χώρα μαζί με τις γνώμες της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 473/2013. Η προσέγγιση αυτή καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής μεταξύ των δημοσιονομικών απαιτήσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και της πορείας προσαρμογής που καθορίζεται στα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια. Προκειμένου να επιτευχθεί η συνοχή αυτή και παράλληλα να αποφευχθεί το εποπτικό κενό στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, απαιτείται η έγκαιρη υποβολή των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων των κρατών μελών. Το χρονοδιάγραμμα αυτό αποτελεί εξαίρεση και συνδέεται με τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο και, ως εκ τούτου, δεν δημιουργεί προηγούμενο. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι, ελλείψει έγκαιρης υποβολής του μεσοπρόθεσμου σχεδίου, η σύσταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 θα λάβει υπόψη την πορεία αναφοράς που διαβίβασε η Επιτροπή στο κράτος μέλος που προσδιορίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Από τη συνολική εκτίμηση συνάγεται ότι στην Ιταλία υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του ελλείμματος.

([5]) European Economic Forecast - Spring 2024, *European Economy-Institutional Paper*, No 268 (Ευρωπαϊκές οικονομικές προβλέψεις - άνοιξη 2024, *Ευρωπαϊκή οικονομία, θεσμικό έγγραφο*, αριθ. 286), 15 Μαΐου 2024.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος